

مضرات مصرف غدد درون ریز و اثرات سوء باقیمانده هورمونها در گوشت مصرفی انسان

دکتر اکبر خداداد

رئیس آموزش و ترویج اداره کل دامپزشکی استان آذربایجان شرقی

موضوع هورمون ها در مواد غذایی مبحثی است بسیار گسترده که بخصوص بعد از رواج استفاده از هورمونهای رشد و سایر هورمونهای مجاز و غیر مجاز در پرورش دام بسیار رواج یافته است و به طور مکرر ادعاهایی مبنی بر تاثیر این مواد بر سلامت انسان در سنین مختلف و علایم متفاوت در گزارشات و مقالات علمی و خبری به چشم میخورد. این ادعاها موافقین و مخالفین خاص خود را دارد که هر کدام برای گفته خود دلایلی علمی، آماری، عینی یا استدلالی ارائه میکنند که مورد بحث ما نیست. اما آنچه باعث این نگرانی شده فقط آثار باقی مانده این مواد در گوشت مصرفی است که با توجه به میزان بسیار کم آن نسبت به وزن گوشت مصرفی و با این ادعا که دوران ممنوعیت کشتار بعد از قطع مصرف رعایت می شود میتوان جوابی آسان برای آن دست و پا کرد. اما مصرف خود غده تولید کننده هورمون چیزی قابل دفاع نیست و به نظر نمیرسد هیچ مقام علمی کلامی در دفاع از مصرف خوراکی آن سخن بگوید.

یافتن مقاله ای علمی و قابل اعتنا و حتی غیر علمی در باره مصرف خوراکی غدد مترشحه داخلی دام غیر ممکن مینماید چرا که در اکثر قریب به اتفاق ممالک مترقی دنیا این بخشها به عنوان ضایعات؛ معدوم و یا در ممالک مترقی تر برای استخراج هورمون به کارخانجات مربوطه می فرستند و در حقیقت دلیلی برای اثبات مضرات آن ندارند.

بنا بر این برای بررسی مضرات مصرف غدد درون ریز باید به اثرات فیزیولوژیک و فارماکولوژیک هورمونها و اثرات پاتوفیزیولوژیک و افزایش ترشح آن و آثار توکسیک داروهای هورمونی تکیه کنیم. که البته با توجه به پروسه پخت و روش آن و نیز ساختار شیمیایی هر هورمون و امکان هضم و یا جذب خوراکی آن موضوع نیاز به تفسیر و تفصیل دارد:

عوارض مصرف زیاد و مکرر هورمونها

- ◆ ۱ - انواع سرطانها
- ◆ ۲ - هیرسوتیسم
- ◆ ۳ - اکنه
- ◆ ۴ - بلوغ نا بهنگام
- ◆ ۵ - بلوغ زودرس کودکان
- ◆ ۶ - رشد های نا بهنجار

عوارض عدم تعادل هورمونی

- ◆ ۱ - افزایش فشار خون
- ◆ ۲ - ایست قلبی
- ◆ ۳ - نابسامانیهای روحی
- ◆ ۴ - سقط جنین
- ◆ ۵ - خونریزیهای رحمی زنان

تغییر شکل بدن زنان

یکی از چالشهای اجتماعی این بحث ها تغییر شکل بدن زنان ایالات متحده امریکا و ژاپن بعنوان عمده ترین وارد کننده گوشت از امریکاست. توزیع بیش از اندازه چربی در باسن زنان و شکل گیری اندامهای مردانه در زنان و کاهش فاحش سن بلوغ در پسران و دختران از نگرانیهای عمده میباشد.

هورمون های جنسی و اوتیسم کودکان

مصرف هورمونهای جنسی قبل از بلوغ میتواند اختلالات رفتاری ایجاد نماید. پروتئین های حیاتی مغز بعنوان رسپتورهای استروئیدی شناخته شده اند که در پی دریافت هورمونهای جنسی تمایزات جنسی یا اهداف جنسی را دنبال می نماید که این تظاهرات ناشی از تاثیرات هورمون در افراد بالغ منجر به رفتارهای غیر عادی میگردد که بر اساس آزمایشات دانشمندان تزریق هورمون استروژن در موشهای ماده نابالغ منجر به تظاهر رفتارهای تهاجمی در آنها گردیده است. ۱. لذا جای بسیار تامل است که اندامها و غدد جنسی نر و ماده در دامهای حلال گوشت نه بعنوان باقیمانده های هورمونی یا دارویی در گوشت مصرفی انسان بلکه بعنوان مراکز تولید و ترشح هورمونهای جنسی می توانند منشا آشفتهگیهای رشد متعددی در مصرف کننده ایجاد نماید .

عوارض مصرف گنادهای جنسی ماده (استروژن)

- ◆ ۱ - برهم خوردن سیکلهای ماهیانه در زنان
- ◆ ۲ - خونریزی رحم در زنان یائسه
- ◆ ۳ - سرطانهای رحم
- ◆ ۴ - سندرم تخمدان کیستیک
- ◆ ۵ - سرطان سینه

معضل خطرناک دیگر استروژن نقش شناخته شده آن در سرطان سینه هست مقدار بسیار کم استروژن در مردان دلیل عدم ابتلای مردان به سرطان پستان ذکر گردیده است. ایجاد بلوغ زودرس با سیکلهای نامنظم در دختران نیز یکی از عوارضی هست که اتفاقا در مبحث مصرف گوشتهای آلوده به هورمون نیز مطرح شده. سردردهای میگرنی، افزایش فشارخون و دهها عارضه دیگر که برای افزایش کنترل نشده استروژن در بدن ذکر گردیده هست اگر به موارد فوق الذکر اضافه شود برای اثبات مضرات مصرف خوراکی گنادهای جنسی ماده به نظر کافی میباشد.

غدد تناسلی نر (بیضه)

تستوسترون:

باز آنچه به شدت در کودکان مورد توجه قرار گرفته پاسخ بدن آنها به مقادیر بسیار کم تستوسترون و آغاز نابهنگام بلوغ است. این مسئله در دختر بچه ها میتواند فاجعه آمیز باشد و با توجه به سن کم و عدم توجه به تغییرات شاید با دریافت مکرر این هورمون در طول زمان کودک متوجه تغییرات نامتناسب در خود نشود و والدین هم در صورت عدم دقت تا زمان بروز کامل علایم متوجه قضیه نخواهند شد.

هیروسوتیسم یا پرمویی

هیروسوتیسم یا پرمویی حداقل تاثیر منفی روی سلامت این کودکان هست. تغییر صدا و عمیقتر شدن آن و نیز به تاخیر افتادن و یا عدم بروز علائم جنسی زنانه و مواجه شدن با خطر سرطان را نیز باید به این لیست اضافه کرد. در پسر بچه ها هم صورت دریافت تنها مقدار بسیار کمی از این هورمون اختلال بلوغ براحتی دیده میشود. تغییر معیارهای رشد تحت تاثیر تستسترون اضافی اکثرا عوارض عمیق و غیر قابل برگشتی در ساختار جسمانی کودک به جای میگذارد.

افزایش ابتلا به سرطان پروستات نیز یکی از مطرح ترین عوارض دریافت تستوسترون زیاد مطرح می باشد و تحقیقات وسیع و دامنه داری در این مورد به اجرا در آمده و ثابت گردیده است. اختلالات متابولیک و افزایش فشار خون و مشکلات گوارشی و دهها عارضه دیگر نیز به طور جسته و گریخته در مطالعات به عنوان عوارض مطرح گردیده است با اکتفا به این دو هورمون که بدون شک از طریق گوارشی (هرچند اندک) هم قابل جذب میباشند میتوان با قدرت ممنوعیت مصرف خوراکی غدد تولید کننده آن را توجیه و تایید و تجویز کرد.